

ZHRNUTIE ZÁKLADNÝCH POVINNOSTÍ VYPLÝVAJÍCICH ZO ZÁKONA Č. 315/2016 Z.z. O REGISTRII PARTNEROV VEREJNÉHO SEKTORA

DIE ZUSAMMENFASSUNG DER PRIMÄREN PFLICHTEN AUS DEM GESETZ NR. 315/2016 SLG ÜBER DAS REGISTER VON PARTNERN DES ÖFFENTLICHEN SEKTORS

MATEJ ŠEBESTA

ABSTRAKT

Dňa 01.02.2017 nadobudol účinnosť Zákon č. 315/2016 Z.z. o registri partnerov verejného sektora. Hlavným cieľom zákona je zverejniť informácie o skutočných vlastníkoch právnických osôb, ktoré vstupujú do finančných vzťahov so subjektmi verejnej správy (t.j. partneri verejného sektora). Pre štatutárne orgány týchto spoločností zo Zákona vyplývajú rôzne povinnosti. Prvou povinnosťou je výber tzv. poverenej osoby, ktorá bude spoločnosť zastupovať v registračnom konaní. Poverenou osobou musí byť buď advokát, audítor, daňový poradca, notár alebo banka. Spoločnosť musí povinne s poverenou osobou uzatvoriť písomnú zmluvu o výkone činnosti poverenej osoby. Ďalšou významnou povinnosťou, ktorá vyplýva štatutárnym orgánom je zaistenie informácií o konečných vlastníkoch príp. manažmente materskej spoločnosti ak sú jej akcie obchodované na burze. Za nesplnenie povinností podľa Zákona hrozia pomerne vysoké peňažné tresty spoločnosti, konečným vlastníkom, ako aj členom štatutárneho orgánu. Súčasne by sme chceli upozorniť, že členovia štatutárnych orgánov každej spoločnosti musia sledovať, či ich obchodní partneri s ktorými uzatvárajú obchody vo výške buď 100.000,- eur jednorazovo alebo 250.000,- eur ročne nie sú partnermi verejného sektora. Ak by takýto obchodný partner bol partnerom verejného sektora, tak spoločnosti môže tiež vzniknúť registračná povinnosť.

KEÚČOVÉ SLOVÁ: register partnerov verejného sektora, konečný vlastník, registračné konanie, právnické osoby

ZUSSAMMENFASSUNG

Am 01.02.2017 ist das Gesetz Nr. 315/2016 Slg. über das Register von Partnern des öffentlichen Sektors in Kraft getreten. Ziel des Gesetzes ist, Informationen über den tatsächlichen Endeigentümer von juristischen Personen, die finanzielle Beziehungen mit dem öffentlichen Sektor eingehen (sog. Partner des öffentlichen Sektors), zu veröffentlichen. Das Gesetz erlegt den Partnern des öffentlichen Sektors verschiedene Pflichten auf. Die erste Verpflichtung ist die Beauftragung einer berechtigten Person, die die Gesellschaft im Registrierungsverfahren vertreten wird. Die berechtigte Person muss entweder ein Rechtsanwalt, Wirtschaftsprüfer, Steuerberater oder eine Bank sein. Die Gesellschaft muss mit der berechtigten Person auch einem schriftlichen Vertrag über die Ausübung der gesagten Tätigkeit abschließen. Eine weitere sehr wichtige Verpflichtung der Geschäftsführung ist die Sicherstellung der Informationen über den Endeigentümer bzw. das Management der Muttergesellschaft (falls die Aktien der Muttergesellschaft auf der Börse notiert sind). Für die Nichteinhaltung der Pflichten gemäß dem Gesetz drohen der Gesellschaft, dem(den) Endeigentümer(n) und auch der Geschäftsführung relativ hohe Geldstrafen. Wir möchten weiter darauf hinweisen, dass die Geschäftsführung jeder Gesellschaft auch darauf achten muss, ob die Geschäftspartner der Gesellschaft, mit welchen die Gesellschaft die Geschäfte in der Höhe von EUR 100.000 einmalig oder EUR 250.000 pro Jahr abschließt, nicht Partner des öffentlichen Sektors sind. Wäre dies der Fall, müsste sich diese Gesellschaft auch als Partner des öffentlichen Sektors registrieren lassen

SCHLÜSSELWÖRTER: Register von Partnern des öffentlichen Sektors, Endeigentümer, Registrierungsverfahren, juristische Personen

ÚVOD

Národná rada Slovenskej republiky prijala dňa 25.10.2016 Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora (ďalej len „ZoRPVS“). Zákon nadobudol účinnosť 01.02.2017. Cieľom tohto materiálu je poskytnúť základný prehľad o povinnostiach, ktoré môžu z tohto zákona vyplývať zahraničným osobám, ktoré podnikajú alebo majú obchodných partnerov v Slovenskej republike.

Hlavným cieľom zákona je zverejniť informácie o skutočných vlastníkoch právnických osôb, ktoré vstupujú do finančných vzťahov so subjektmi verejnej správy (t.j. partneri verejného sektora). ZoRPVS ukladá partnerom verejného sektora rôzne povinnosti, ktorých nespĺnenie môže vyústiť do uloženia veľmi prísnych sankcií.

Definícia partnerov verejného sektora

Zákonná definícia partnerov verejného sektora (ďalej len „PVS“) je pomerne široká. Za PVS sa považuje akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá nie je subjektom verejnej správy a ktorá:

- a) prijíma finančné prostriedky:
 1. zo štátneho rozpočtu, rozpočtu vyššieho územného celku, obce, štátneho účelového fondu,
 2. z európskych štrukturálnych a investičných fondov,
 3. od právnickej osoby zriadenej zákonom,
 4. od právnickej osoby, ktorá je úplne alebo z väčšej časti financovaná subjektom verejnej správy (t.j. štátom, vyšším územným celkom, obcou, štátnym účelovým fondom) alebo
 5. od právnickej osoby zriadenej zákonom, ktorá je kontrolovaná subjektom verejnej správy alebo právnickou osobou zriadenou zákonom alebo subjektom verejnej správy alebo právnická osoba zriadená zákonom vymenúva alebo volí viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu,
 6. od zdravotnej poisťovne,
 7. prijíma štátnu pomoc,
 8. investičnú pomoc.
- b) od vyššie uvedených osôb prijíma plnenie, ktorého predmetom je:
 1. majetok,
 2. práva k majetku alebo iné majetkové práva štátu, verejnoprávnej inštitúcie, obce, vyššieho územného celku, právnickej osoby zriadenej zákonom alebo od

právnickej osoby, ktorá je úplne alebo z väčšej časti financovaná štátom, obcou, vyšším územným celkom alebo právnickou osobou zriadenou zákonom, ktorá je kontrolovaná štátom, obcou, vyšším územným celkom alebo právnickou osobou zriadenou zákonom alebo v ktorej štát, obec, vyšší územný celok alebo právnická osoba zriadená zákonom vymenúva alebo volí viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu, alebo od zdravotnej poisťovne,

- c) uzatvára zmluvu podľa pravidiel definovaných v Zákone o verejnom obstarávaní,
- d) je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, ktorý má so zdravotnou poisťovňou uzavretú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti,
- e) sa povinne zapisuje do registra podľa osobitného predpisu, napr. zdravotné poisťovne,
- f) na ktorú bola postúpená alebo inak nadobudla pohľadávku voči štátu, štátnemu fondu, verejnoprávnej inštitúcii, obci, vyššiemu územnému celku alebo právnickej osobe zriadenej zákonom alebo
- g) ktorá priamo alebo prostredníctvom ďalších osôb dodáva vyššie uvedeným osobám tovary alebo služby alebo nadobúda od nich majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva a súčasne vie alebo má vedieť, že ňou poskytované plnenia alebo nadobúdaný majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva súvisia so zmluvou podľa § 2 ods. 1 písm. d) ZoRPVS.

Predpokladáme, že väčšina zahraničných osôb, ktoré svojim obchodným partnerom dodávajú tovar alebo poskytujú služby bude spadať pod tento bod.

Vyššie uvedené osoby sa považujú za PVS v tom prípade, ak jednorazové plnenie presiahne hodnotu 100.000,- eur alebo súhrnné plnenie presiahne sumu 250.000,- eur ročne. Za PVS sa považuje aj osoba, ktorá má nadobudnúť majetok alebo práva k majetku, ktorých všeobecná hodnota prevyšuje 100.000,- eur.

Za PVS sa nepovažujú:

- a) subjekty verejnej správy,

- b) osoby, ktoré by inak boli považované za PVS, ale jednorazovo poskytnuté finančné prostriedky nepresiahnu výšku 100.000,- eur alebo v úhrne neprevyšujú sumu 250.000,- eur v kalendárnom roku,
- c) právnické osoby, ktoré prevažne pôsobia v neziskovom sektore, za predpokladu, že nedodávajú tovary alebo služby na základe ustanovení Zákona o verejnom obstarávaní,
- d) banky a pobočky zahraničných bánk,
- e) osoby prijímajúce plnenie od zastupiteľského úradu SR v zahraničí za dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby alebo plnenie v rámci rozvojovej spolupráce alebo medzinárodnej humanitárnej pomoci.

Registračná povinnosť a zapisované údaje

PVS majú povinnosť byť zapísaní v Registri partnerov verejného sektora minimálne po dobu trvania zmluvy.

Do registra partnerov verejného sektora sa o právnickej osobe, ktorá je PVS zapisujú nasledujúce údaje:

- a) názov alebo obchodné meno,
- b) sídlo,
- c) právna forma,
- d) identifikačné číslo organizácie, ak bolo pridelené,
- e) zoznam konečných užívateľov výhod,
- f) zoznam verejných funkcionárov vykonávajúcich funkciu v Slovenskej republike, ktorí sú súčasťou vlastníckej štruktúry alebo riadiacej štruktúry partnera verejného sektora,
- g) údaje o oprávnenej osobe (osoba, ktorú PVS poveril vykonávaním povinností, ktoré mu vyplývajú z tohto zákona).

Register PVS je informačným systémom verejnej správy, ktorého správcom a prevádzkovateľom je Ministerstvo spravodlivosti SR. Registrujúcim orgánom je Okresný súd Žilina. Registračné konanie je veľmi podobné konaniu o zápise do obchodného registra. Konanie sa vedie výlučne elektronicky.

Za správnosť údajov zapísaných v registri, identifikáciu konečného užívateľa výhod a overovanie identifikácie konečného užívateľa výhod zodpovedá PVS a oprávnená osoba.

Oprávnenou osobou na účely ZoRPVS sa rozumie, advokát, notár, banka, pobočka zahraničnej banky, audítor, daňový poradca, ktorí majú miesto podnikania alebo sídlo na území Slovenskej republiky a ktorí sa na základe písomnej dohody zaviazali plniť povinnosti oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora.

Konanie o zápise a zmene zápisu do registra

Návrh na zápis údajov do registra, návrh na zápis zmeny zapísaných údajov a návrh na výmaz zapísaných údajov podáva za PVS oprávnená osoba.

Okresný súd Žilina môže z vlastného podnetu alebo na základe kvalifikovaného podnetu overiť pravdivosť a úplnosť údajov o konečnom užívateľovi výhod zapísaných v registri. V rámci overovania skutočností zapísaných do registra môže OS Žilina nariadiť pojednávanie.

Kvalifikovaný podnet môže podať ktokoľvek. Kvalifikovaný podnet musí okrem všeobecných náležitostí podania obsahovať opis skutočností odôvodňujúcich dôvodnú pochybnosť o pravdivosti alebo úplnosti údajov o konečnom užívateľovi výhod zapísaných v registri.

Zákon neuvádza lehotu do ktorej je PVS povinný sa zaregistrovať ako partner verejného sektora (zákon uvádza, že PVS musí byť registrovaný minimálne počas trvania zmluvy). Avšak neuvádza v akej lehote sa musí do registra zapísať. Z prechodných ustanovení (§23) vyplýva, že fyzické osoby a právnické osoby, ktoré sú účastníkom zmluvy na základe ktorej PVS prijíma verejné finančné prostriedky alebo nadobúda verejný majetok, uzavretej pred účinnosťou ZoRPVS a ktoré spĺňajú podmienky na zápis do registra, sú povinné zabezpečiť svoj zápis do registra do 31.7.2017.

Lehota na zmenu zápisu je 60 dní, od kedy sa PVS dozvedel, že sa zmenil konečný užívateľ výhod, prípadne, že v spoločnosti pôsobí verejný funkcionár.

Konečný užívateľ výhod

Pojem konečný užívateľ výhod je slovenským ekvivalentom anglického pojmu *ultimate beneficial owner*, ktorý sa používa najmä v daňovom a protimonopolnom práve a pri potieraní najzávažnejších foriem ekonomickej kriminality. Nižšie uvedená zákonná definícia pojmu konečný užívateľ výhod vychádza z definície, ktorá bola prijatá na pôde Organizácie pre

ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD). Je nutné podotknúť, že slovenská definícia je značne zúžená oproti definícii a výkladovým pravidlám OECD.

Pojem konečný užívateľ výhod je definovaný v Zákone č. 297/2008 Z.z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu nasledovne:

Konečný užívateľ výhod je fyzická osoba, v prospech ktorej sa obchod vykonáva, alebo fyzická osoba, ktorá:

1. má priamy alebo nepriamy podiel alebo ich súčet najmenej 25% na základnom imaní alebo na hlasovacích právach na právnickej osoba-podnikateľovi, vrátane akcií na doručiteľa; ak nie je táto právnická osoba emitentom cenných papierov prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu, ktorý podlieha požiadavkám na uverejňovanie informácií podľa osobitného predpisu,
2. má právo vymenovať, inak ustanoviť alebo odvolať štatutárny orgán, väčšinu členov štatutárneho orgánu, väčšinu členov dozornej rady alebo iný riadiaci orgán, dozorný orgán alebo kontrolný orgán klienta, ktorým je právnická osoba-podnikateľ,
3. iným spôsobom, ako je uvedené v prvom a druhom bode, ovláda klienta, ktorým je právnická osoba-podnikateľ,
4. je zakladateľom, štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu alebo iného riadiaceho orgánu, dozorného orgánu alebo kontrolného orgánu, ktorým je združenie majetku, alebo má právo vymenovať, inak ustanoviť alebo odvolať tieto orgány,
5. je príjemcom najmenej 25% prostriedkov, ktoré poskytuje združenie majetku, ak boli určené budúci príjemcovia týchto prostriedkov alebo
6. patrí do okruhu osôb, v prospech ktorých sa zakladá alebo pôsobí združenie majetku, ak neboli určené budúci príjemcovia prostriedkov združenia majetku.

Oprávnená osoba je povinná vykonať identifikáciu konečného užívateľa výhod pri prvom zápise a následne overovať ich identitu:

- a) v súvislosti s podaním návrhu na zápis zmeny konečného užívateľa výhod,
- b) pri svojom zápise ako oprávnenej osoby do registra,
- c) k 31. decembru kalendárneho roka,

- d) v súvislosti s uzatvorením zmluvy alebo jej zmenou, a to nie skôr ako päť dní pred uzatvorením zmluvy alebo jej zmenou,
- e) v súvislosti s plnením zo zmluvy, ktorého hodnota prevyšuje v úhrne 1 000 000 eur za 30 dní, a to nie skôr ako päť dní pred plnením zo zmluvy.

Identifikácia konečného užívateľa výhod sa preukazuje verifikačným dokumentom, v ktorom musí oprávnená osoba:

- a) odôvodniť, na základe akých informácií identifikovala konečného užívateľa výhod alebo overila identifikáciu konečného užívateľa výhod,
- b) uviesť vlastnícku štruktúru a riadiacu štruktúru partnera verejného sektora, ak je ním právnická osoba,
- c) uviesť údaje verejných funkcionárov v Slovenskej republike, ak o nich má alebo mohla mať vedomosť vrátane označenia verejnej funkcie,
- d) v prípade partnera verejného sektora ktorého akcie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu preukázať, že podmienky na zápis vrcholného manažmentu do registra sú splnené,
- e) vyhlásiť, že skutočnosti uvedené vo verifikačnom dokumente zodpovedajú ňou skutočne zistenému stavu.

Sankcie

Zákon predpokladá drakonické sankcie za nesplnenie povinností (nesplnenie registračnej povinnosti, uvedenie nesprávnych údajov o konečnom užívateľovi výhod resp. verejnom funkcionárovi) uložených v tomto ZoRPVS. PVS je možné udeliť pokutu od 10.000,- eur až do 1.000.000,- eur, prípadne vo výške prospechu, ktorý PVS získal. Za zaplatenie tejto pokuty ručí oprávnená osoba.

Oprávnenej osobe môže byť udelená pokuta od 10.000,- eur do 100.000,- eur (pri porušení zákazu prepojenia s PVS).

Konečnému užívateľovi výhod do 10.000,- eur (nebude informovať partnera verejného sektora o skutočnosti, že sa stal konečným užívateľom výhod).

Pri uložení sankcií zároveň vzniká účastníkovi, ktorý poskytuje prostriedky právo na odstúpenie od zmluvy. Rozhodnutie o uložení sankcie sa považuje za rozhodnutie o vylúčení (diskvalifikácii) štatutárneho orgánu PVS podľa ustanovení § 13a Obchodného zákonníka.

Novelizácia iných právnych predpisov

Súčasne je potrebné poznamenať, že tento zákon novelizuje približne 20 iných právnych predpisov. Ako najvýznamnejšie sa javia novelizácie (i) Zákona o verejnom obstarávaní, ktorá zakazuje uzatvoriť zmluvu s osobou, ktorá má povinnosť sa zapísať do Registra PVS, ale nie je v Registri zapísaná a (ii) Zákona o konkurze a vyrovnaní, ktorý predpokladá, že ak je dlžníkom osoba zapísaná v registri partnerov verejného sektora alebo osoba, ktorá bola v tomto registri zapísaná v posledných piatich rokoch pred vyhlásením konkurzu alebo povolením reštrukturalizácie, predpokladá sa, že veriteľ, ktorý nie je subjektom verejnej správy a ktorý si prihlasuje pohľadávky v celkovej sume nad 1 000 000 eur, je osobou spriaznenou s dlžníkom, a to až do času, kým správcovi neosvedčí svoj zápis do registra partnerov verejného sektora.

ZÁVER

Zákon obsahuje viacero legislatívnych otázok. Nerieši postavenie a povinnosti PVS, ktoré môžu mať neobvyklú právnu formu napr. občianske združenia alebo právnické osoby zriadené zákonom, ktoré nie sú súčasťou verejnej správy. V súvislosti s tvrdými postihmi, ktoré zákon predpokladá je možné očakávať jeho skoré novelizácie. Sme toho názoru, že predmetný zákon bol prijatý unáhlene, a je predpoklad, že s jeho aplikáciou budú spojené viaceré problémy.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

Zákon č. 315/2016 Z.z. o registri partnerov verejného sektora.

Kontakt na autora

JUDr. Ing. Matej Šebesta, MBA
Senior Consultants
sebesta@sconsultants.eu Vysoká škola Danubius
Fakulta sociálnych štúdií
matej.sebesta@gmail.com